

Дата: 13.10.2021

Урок № 13-14

Тема. Антиутопія. Д.Оруелл(Ерік Артур Блер).»Скотоферма»

Мета: формування предметних компетентностей: поглиблення знань про особливості розвитку літератури першої половини ХХ ст. та про творчість Дж. Орвелла (зокрема, про оригінальність його мислення, моральну безкомпромісність, дар передбачення);

ключових:уміння вчитися: навички пізнавальної діяльності та критичного мислення; комунікативні: навички спілкування в колективі та толерантне ставлення до думок і почуттів оточуючих;

інформаційні: уміння визначати роль деталі в тексті;

навички роботи з книгою; ; навички дослідницько-аналітичної роботи з текстом; культуру зв'язного

уміння і навички аналітичного характеру; уміння обстоювати свою думку;

громадянські: свідоме ставлення до передбачуваних шляхів розвитку суспільства й людства, почуття особистої та соціальної відповідальності за свою долю, свою справу, свою країну;

загальнокультурні: естетичний смак та зацікавленість читанням, гуманістичний світогляд.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань і формування на їхній основі вмінь та навичок.

Основні терміни та поняття: роман-антиутопія, тоталітарний режим.

Обладнання: портрет Дж. Орвелла, текст твору «Скотоферма», презентація «Д.Оруелл «Скотоферма».

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

1. Назвіть справжнє справжні ім'я та прізвище письменника. Поясніть псевдонім Джорджа Орвелла?

Ерік Артур Блер - Орвел, Оруел, Оруелл — псевдонім, узятий письменником для його першої книжки нарисів «Униз і геть у Парижі та Лондоні» (1933): Джордж — на честь святого покровителя Англії Джорджа, Орвелл — назва річки на півночі країни.

2. Коли народився письменник та що визнасте про його про дитячі роки ?

Народився 23.01.1903 р. в Індії, у м. Бомбей, у родині англійського службовця. Батько Еріка походив зі збіднілого аристократичного роду, завдяки чому хлопець вступив до елітної школи св. Кіпріана, а згодом — до Ітонського коледжу. Пізніше в есе «Чому я пишу» Орвелл згадував: уже у 5-6 років він був переконаний, що стане письменником, а в Ітоні визначилося коло його літературних пристрастей — Свіфт, Стерн, Джек Лондон.

3. Як формувався світогляд митця?

Сумніви та суперечності, моральні норми та переконання, максималізм і шалена віра у справедливість, уміння не впадати у загальні ілюзії — усе це, очевидь, зароджувалось у його свідомості ще в дитинстві. Він рано зрозумів, що «закон життя — це постійний тріумф сильного над слабким», і якщо не можна змінити світ чи самому стати сильним, то можна визнати свою поразку і зробити з цього перемогу. Джордж Орвелл прагнув стати письменником, багато годин проводив за друкарською машинкою, заробляв на життя миттям посуду в паризькому готелі, учителював, працював продавцем у книжковому магазині.

4.Розкрийте світоглядну та громадянську позицію письменника, його участь у Громадянській війні в Іспанії та Другій світовій війні.

Після закінчення навчання Ерік виїхав з Англії до її східних колоній, як колись його батько й тисячі інших незаможних англійців Він пішов на службу в імперську поліцію, спочатку в Індії, потім — у Бірмі. 1927 року, розчарувавшись в ідеалах і системі, якій він служив, Блер іде у відставку й переселяється на Портобелло Роуд, у квартал лондонської бідноти, потім іде до Парижа — осередку європейської богеми Однак майбутній письменник вів аж ніяк не богемний спосіб життя: він жив у робочому кварталі, де заробляв миттям посуду, і набирається досвіду та вражень, які пізніше наповнять його романи й численні есе Наприкінці 1936 р., коли в Іспанії почалася громадянська війна, Орвелл, як кореспондент Бі-Бі-Сі та лондонської газети «Обсервер», разом з дружиною Еллін О'Шоннесі виїдає до Іспанії.

Письменник згадував: «Я с детства знал, что газеты могут лгать, но только в Испании увидел, что они могут полностью фальсифицировать действительность. Я лично участвовал в «сражениях», в которых не было ни одного выстрела и о которых писали, как о героических кровопролитных битвах, и я был в настоящих боях, о которых пресса не сказала ни слова, словно их не было. Я видел бесстрашных солдат, ославленных газетами трусами и предателями, и трусов и предателей, воспетых ими, как герои. Я увидел, как газеты строят на этой лжи мировоззренческие системы».

— Orwell G. Homage to Catalonia and Looking back on the Spanish war. —
L.: Secker & Warburg, 1968, c. 234

Повернувшись із Іспанії, він написав книжку про громадянську війну («Дань Кatalонії», 1938). Однак, скептик, бунтар Джордж Орвелл бореться з усім, що пов'язано з владою. «Сознание народа с собственниками, с их оплачиваемыми лжецами, с их прихлебалами. Вопрос стоит просто. Узнают ли люди достойную, истинно человечную жизнь, которая сегодня может быть обеспечена, или этого им не дано? Загонят ли простых людей обратно в трущобы, или это не удастся? Сам я, может быть, без достаточных оснований верю, что рано или поздно обычный человек победит в своей борьбе, и я хочу, чтобы это произошло не позже, а раньше — скажем, в ближайшие сто лет, а не в следующие десять тысячелетий. Вот что было настоящей целью войны в Испании, вот что является настоящей целью нынешней войны и возможных войн будущего».

— Эссе «Вспоминая войну в Испании» Дж. Оруэлла (1943 г.)

Уже в романі «На свіже повітря» (1939) він передрік, що після війни, яку також передбачив, настане ера тоталітаризму, черг за продуктами, гумових кийків, гасел і садизму. Герой твору розмірковує, що «ніколи не буде нестачі у фізіономіях, розбитих гайковими ключами». 1939 року письменник замислюється над тим, що «завжди знайдеться новий тиран, готовий змінити старого».

Друга світова війна застала Орвелла в Лондоні Він не зміг піти на фронт через підозру на туберкульоз Натомість став сержантом волонтерів місцевої оборони, працював на Бі-Бі-Сі, друкував статті у пресі... І писав дивний твір, подібного якому ніколи не було в його доробку і який вважають найбільшим його здобутком — казку «Ферма тварин» (1945): про те, «як революції неминуче зраджують своїй природі; як ідея рівності втілюється у тому, що хтось виявляється більш рівним, ніж інші; і як заради нового ладу колективна воля чинить насильство над особистістю». Згодом з'являється роман «1984» (1949), у якому автор змальовує гротескну картину життя в тоталітарній державі, ототожнюючи її з СРСР.

Як провів останні роки свого життя митець?

29.03.1945 р. під час операції померла дружина письменника. Після втрати Еллін Орвелл переселився на відлюдний острів на узбережжі Шотландії, де працював, майже ні з ким не спілкуючись. Тут він завершив роман «1984», який було опубліковано 1949 р.

Джордж Орвелл не дожив до того часу, коли гігантська тоталітарна імперія СРСР розвалилася. Помер він 21.01.1950 р. в Лондоні, у віці 46 років. Однак і донині його твори залишаються актуальними, застерігають людство від небезпеки відродження тоталітарних режимів.

ІІІ. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Вступне слово вчителя

Якось у селі Джордж Орвел побачив хлопчика, що гнав тварин. Що, якби тварини усвідомили свою силу, ми не змогли б панувати над ними. І люди експлуатують тварин майже так само, як багаті експлуатують пролетаріат». Розмірковуючи над цим питанням довше, автор виплекав новий задум, який згодом отримав вигляд твору-притчі з відвертою назвою «Скотоферма» («Ферма тварин»). Саме про цей твір ми поговоримо сьогодні.

СЛОВНИКОВА РОБОТА

Антиутопія- антитета утопії, зображення в художній літературі загрозливих наслідків, викликаних експериментами над людством задля його «вдосконалення» чи утопічних соціальних ідеалів.

Притча – короткий алегоричний (інакомовний) фольклорний або літературний твір повчального характеру, у якому фабула підпорядкована моралізаторській частині оповіді. На відміну від байки, притча містить певну дидактичну ідею.

Тоталітарний режим - система політичного панування, за якої державна влада, зосереджена в руках вузького кола осіб, ліквідовує конституційні гарантії прав і свобод особи шляхом насильства, поліцейських методів впливу на населення, духовного поневолення, остаточно поглинає всі форми та сфери життєдіяльності людини.

«Скотоферма» (англ . Animal Farm) — сатиричний роман-притча, що вийшов друком 1945 р. (У багатьох джерелах жанр твору визначено також як повість-притчу.) У романі зображену еволюцію стану тварин від безмежної свободи до диктатури свині на прізвисько Наполеон. У цьому творі Орвелл показав переродження революційних принципів і програм, тобто поступовий перехід від ідей загальної рівності та побудови утопії до диктатури й тоталітаризму. Цей роман — алегорія на революцію 1917 р. і наступні події в Росії.

2. Аналіз літературного твору

♦ Складіть анкету роману Дж. Орвелла «Скотоферма» та перелік правил, які тварини встановили на фермі

Анкета роману Дж. Орвелла «Скотоферма»

Жанр: сатиричний роман-притча, антиутопія.

Тема: показ духовної деградації людей за умов тоталітарної системи.

Проблема: як відбувається перетворення мислячої людини на істоту, яка здатна тільки виконувати вимоги режиму.

Ідея: протест проти насильства, захист прав людини.

Правила (заповіді), які тварини встановили на фермі

1. Усяка двонога істота — ворог.

2. Усяка чотиринога істота чи птах — друг.
3. Тварина ніколи не носить одяг.
4. Тварина ніколи не спить у ліжку (пізніше додали: з простирадлами).
5. Тварина не п'є спиртного (пізніше додали: надміру).
6. Жодна тварина не вбиває іншої тварини (пізніше додали: без причини).
7. Усі тварини рівні (пізніше додали: та деякі рівніші за інших).

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

- ◆ Де відбуваються події твору?
- ◆ Яким був господар ферми?
- ◆ Що призвело до змін на фермі? (Немолодий хряк на прізвисько Старий Ватажок запропонував тваринам улаштувати на фермі революцію, захопити владу господаря та його працівників.)
- ◆ Яким стало життя на фермі після того, як господаря прогнали? (Після того, як Ватажок помер, тварини вигнали людей з ферми. Ферму було перейменовано у «Скотоферму». Тварини почали працювати безпосередньо на себе.)
- ◆ Хто став «лідером революції? (Свині Сніжок і Наполеон.)
- ◆ Розкажіть про те, як ці «лідери» управляли фермою. (Спочатку вони правили разом, спостерігалася велика кількість конфліктів і суперечок, водночас тварини запам'ятали цей час як найщасливіший для себе. Але, як і все хороше, це правління двох свиней скінчилося. Наполеон, скориставшись допомогою псів, яких виховав, вигнав з ферми Обвала. Поступово всі заповіді спочатку змінюються, а потім і зовсім скасовуються, залишається тільки одна — сьома.)
- ◆ Які «яскраві» події описує автор у творі?
- ◆ Чим завершується твір? (У гості до свиней навіduються люди із сусідніх ферм. Тварини заглядають у вікно вітальні. За столом гості та господарі грають у карти, п'ють пиво і вимовляють майже однакові тости за дружбу і нормальне ділові взаємини. Наполеон показує документи, які підтверджують, що відтепер ферма — сумісна власність свиней і знову іменується «Ферма Манор». Потім точиться сварка, усі кричать і б'ються, і вже не можна розібрати, де людина, а де свиня).
- ◆ Які історичні аналогії ми можемо пригадати? Кого з відомих історичних осіб узізнаємо за образами героїв твору?

VI. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

1. Колективне узагальнення за темою «"Скотоферма" Дж. Орвелла»

— Фактично «Скотоферму» Дж. Орвелла можна вважати карикатурою на революцію в Росії та наступні після неї роки комуністичного правління. У романі багато гіпербол і перебільшень, що є характерним для творів, які за структурою нагадують притчу Спочатку дія в романі виглядає яскраво, а близче до фіналу атмосфера нагнітається; кінцівка стає просто сумною.

2. Написання есе за темою «Скотоферма»

VII. ДОМАШНІ ЗАВДАННЯ

1. Прочитати «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...» Г. Белля.
2. Індивідуальне (для охочих): підготувати стисле повідомлення про життя та творчість Г. Белля

Фото виконаних завдань надсилюти мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку